

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2020. gada 30. novembrī

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Aldis Laviņš, tiesneši Daiga Rezevska un Jānis Neimanis, kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto Latgales apgabaltiesas (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 221/2020),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt Civillikuma I pielikuma (1102. pantam) „Publisko ezeru un upju saraksts” (turpmāk – Saraksts) 1. nodaļas 34. punktu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1. un 105. pantam un spēkā neesošu no pieņemšanas brīža.

2. Civillikuma 1102. pants noteic, ka pie publiskiem ūdeņiem pieder jūras piekrastes josla, kā arī šā panta pielikumā (I pielik.) uzskaitītie ezeri un upes. Visi pārējie ūdeņi ir privāti. Savukārt apstrīdētā norma noteic, ka Kamenkas ezers, kas atrodas Daugavpils rajona Salienas pagastā, 11 hektāru platībā ir publiskais ezers.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā tiesas pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;

- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. un 19.¹ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktam Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 9. punkts noteic, ka tiesības iesniegt pieteikumu par lietas ierosināšanu ir tiesai, izskatot civillietu. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.¹ panta pirmās daļas 1. punktam pieteikums iesniedzams, ja tiesa, izskatot civillietu apelācijas kārtībā, uzskata, ka norma, kas būtu jāpiemēro šajā lietā, neatbilst augstāka juridiska spēka normai.

Pieteikuma iesniedzējas izskatīšanā ir civillietā, kurā Daugavpils prokuratūra valsts interesēs cēlusi prasību citstarp pret vairākām privātpersonām par īpašuma tiesību izbeigšanu uz Kamenkas ezeru un attiecīgo zemesgrāmatas ierakstu grozīšanu. Pēc Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanas šīs privātpersonas esot tiesiski ieguvušas īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu, kura sastāvā ietilpa arī Kamenkas ezers. Lai arī sākotnēji Kamenkas ezers neesot bijis iekļauts Sarakstā, ar 1998. gada 14. maija likumu „Grozījumi Civillikumā”, kas stājās spēkā 1998. gada 10. jūnijā, Kamenkas ezers tomēr esot iekļauts Sarakstā un kļuvis par publiskajiem ūdeņiem, proti, valsts īpašumu.

No pieteikuma izriet, ka apstrīdētā norma ir jāpiemēro minētajā civillietā. Tomēr šī norma neatbilstot no demokrātiskas tiesiskas valsts pamatnormas atvasinātajam un Satversmes 1. panta tvērumā ietilpstošajam taisnīguma principam, kā arī Satversmes 105. pantam. Pēc Pieteikuma iesniedzējas ieskata, pieņemot apstrīdēto normu un iekļaujot Kamenkas ezeru Sarakstā, nav īstenota pienācīga nekustamā īpašuma piespiedu atsavināšanas procedūra, kuras ietvaros tiktu uzklauts un izvērtēts atbildētāju Pieteikuma iesniedzējas izskatīšanā esošajā lietā – Kamenkas ezera īpašnieku – viedoklis. Tādējādi starp Kamenkas ezera īpašnieku interesēm un sabiedrības interesēm neesot panākts taisnīgs līdzsvars. Turklāt likumdevējs neesot izpildījis pienākumu piešķirt taisnīgu atlīdzību par Kamenkas ezera atsavināšanu sabiedrības vajadzībām.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot tam Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Tiesas pieteikumam jāatbilst Satversmes tiesas likuma 18. un 19.¹ pantā noteiktajām prasībām.

Pieteikums ir formulēts motivēta lēmuma veidā, tajā ir sniegts lietas faktisko apstākļu izklāsts, kā arī juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību no demokrātiskas tiesiskas valsts pamatnormas atvasinātajam un Satversmes 1. panta tvērumā ietilpstošajam taisnīguma principam, kā arī Satversmes 105. pantā ietvertajām tiesībām uz īpašumu. Pieteikumam ir pievienoti dokumenti, kas nepieciešami lietas apstākļu noskaidrošanai.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. un 19.¹ pantā noteiktajām prasībām.

Nemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu „Par Civillikuma I pielikuma (1102. pantam) „Publisko ezeru un upju saraksts” 1. nodaļas 34. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. un 105. pantam” pēc Latgales apgabaltiesas pieteikuma (pieteikums Nr. 221/2020).

2. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeimu – **līdz 2021. gada 1. februārim** iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Aldis Laviņš